

Zeytin Tarımı

Zeytin ağacının anavatanı Anadolu'nun Kahramanmaraş, Hatay ve Mardin üçgenidir. Zeytin, dünyada sadece Akdeniz ülkelerinde ekonomik olarak tarımı yapılabilen bir bitki türüdür. Dünyanın önde gelen zeytin üreticileri sırasıyla İspanya, İtalya, Yunanistan ve Türkiye'dir.

Ülkemizde ise ağaç sayısı itibariyle sırasıyla Aydın, İzmir, Muğla, Balıkesir, Manisa, Bursa, Hatay, Çanakkale illerinin ardından Mersin gelmektedir. Mersin ili zeytinciliği, özellikle son yıllarda ülkemiz zeytinciliğine oranla daha hızlı bir gelişim göstermektedir.

Bölgemizdeki zeytinciliğin en önemli sorunlarından biri verimin düşük ve kalitenin istenilen seviyede olmamasıdır. Enstitümüzde yapılan bilimsel çalışmalar sonucu elde edilen bulgular neticesinde bölgemiz için uygun olan zeytin çeşitleri ile yeni tesis edilecek bahçeler vasıtasıyla bu sorun aşılanacaktır. Bölgemiz için uygun zeytin çeşitleri ve özellikleri aşağıda verilmiştir.

Uslu

Orijini Manisa ilinin Akhisar ilçesi olan bu çeşit, kuvvetli ağaç ve taç yapısı oluşturur. Özellikle sulanan koşullarda çok kuvvetli gelişir. Erken verime yatar, yüksek ürün verir ancak bölgemizde periyodisite eğilimi gösterir. Meyvesi orta büyüklükte

olup, çekirdeği küçüktür, et çekirdekten kolay ayrılır. Meyvelerin tam olgunluk dönemindeki parlak koyu siyah rengi ve tat yönünden üstünlüğü nedeniyle siyah sofralık olarak değerlendirmeye uygundur. Bölgemizde ekim ayı sonundan itibaren meyveleri siyah olum dönemine girmektedir. Zeytin kanserine, halkalı lekeye ve soğuğa karşı hassastır.

Edincik Su

Orijini Balıkesir ilinin Edincik ilçesi olan bu çeşidin ağaç taç yapısı yuvarlaktır ve orta büyüklüktedir. Verimi yüksek ancak periyodisite gösteren bir çeşittir. Meyvesi iri, çekirdeği küçüktür. Meyveleri siyah sofralık olarak değerlendirmeye uygundur. Meyvelerinin yağ oranı düşük olduğu için yağlık olarak değerlendirmeye uygun değildir. Bölgemizde kasım ayının ikinci yarısından itibaren meyveleri siyah olum dönemine girmektedir. Zeytin sineği ve zeytin güvesine karşı hassastır.

Ascolana

İtalyan orijinli bir çeşittir. Çevre koşulları açısından seçicidir. Ağaç taç izdüşümü geniştir. Kendine verimli değildir, tozlayıcı çeşit gerektirir. Meyveleri iri taneli ve iri çekirdekli, meyve et oranı yüksektir, meyveleri erken olgunlaşır, meyve eti çekirdeğinden kolay ayrılır. Yeşil salamuralık olarak değerlendirilmeye uygundur. Bölgemizde aralık ayının sonuna kadar ağaçta yeşil olarak kalabilmektedir. Soğuğa karşı, halkalı leke ve zeytin

dal kanderine karşı dayanıklı, zeytin sineğine karşı hassastır.

Lucque

Fransız orijinli bir çeşittir. Ağacı dik gelişir, orta - geniş taç oluşturur. Verimi orta düzeyde olup periyodisite gösteren bir çeşittir. Meyveleri iridir ancak meyve yağ oranı düşüktür. Meyve eti çekirdeğinden kolay ayrılır. Yeşil sofralık olarak değerlendirilmesi gereken bir çeşittir. Erken siyahlaşması nedeniyle hasadının zamanında yapılması önemlidir. Zeytin sineği ve verticillum (solgunluk)'a karşı hassastır.

Kan Zeytini

Siyah sofralık olarak değerlendirilen bir çeşittir. Siyah olum dönemine erken ulaşır. Periyodisite oranı düşüktür. Soğuğa karşı hassas bir çeşittir.

Gemlik

Orijini Bursa ilinin Gemlik ilçesi olmakla beraber ağaç varlığı olarak ülkemizin tamamına dağılmış olup, en fazla ağaç varlığına sahip çeşitlerden biridir. Ağaç taç yapısı küçüktür. Diğer çeşitlere göre daha sık dikim yapılabilir. Erken verime yatar ve verim düzenlidir. Meyvesi orta büyüklükte, et oranı yüksek, yuvarlak yapıda olup, et çekirdekten kolay ayrılır. Meyveleri siyah sofralık olarak değerlendirmeye uygundur. Bölgemizde meyveleri ekim ayının sonundan itibaren siyah olum dönemine girmektedir.

Meyve yağ oranının yüksek olması nedeniyle de yağlık olarak da değerlendirilebilmektedir. Soğuğa kısmen toleranslıdır. Değişik çevre koşullarına karşı dayanıklı olması ve adaptasyon kabiliyeti nedeniyle ülkemizin tüm bölgelerinde yetiştiriciliği yapılmaktadır.

Sarı Ulak

Orijini Mersin ilinin Tarsus ilçesidir. Ağaç taç yapısı oldukça kuvvetli olup, yayvan bir taç oluşturur. Verimi orta düzeydedir. Periyodisite gösterir. Meyvesi orta büyüklükte, uzun silindirik olup, meyve çekirdeği iridir. Yeşil sofralık olarak piyasada talep gören önemli bir sofralık çeşittir. Bölgemizde meyve yapısı Sarı Ulak'a benzeyen birçok çeşit Sarı Ulak adı altında pazarlarda yüksek fiyata alıcı bulabilmektedir. Yeşil olarak dalında uzun süre kalmakta, siyah olum dönemine aralık ayının ikinci yarısından itibaren girmektedir. Yağ oranı yüksek olmamasına rağmen, yağ kalitesinin yüksek olması nedeniyle zeytinyağında da tercih edilen bir çeşittir. Enstitümüzde yüksek verimli ve yüksek meyve kaliteli klonları ile genetik kaynak olarak muhafaza altına alınmıştır.

Sarı Yaprak

Ege Bölgesi orijinli bir çeşittir. Ağaç taç izdüşümü ve taç hacmi fazladır. Verimi orta düzeyde olan çeşidin periyodisite oranı düşüktür ve meyveleri iri tanelidir. Meyve et oranı yüksek, çekirdek oranı düşüktür.

Zeytin sineği ve halkalı lekeye karşı hassastır. Yeşil sofralık olarak değerlendirilmeye uygun bir çeşittir. Yağ oranının yüksek olması nedeniyle sofralık olarak değerlendirilemeyen meyveler yağlık olarak değerlendirilebilir.

Nizip Yağlık

Orijini Gaziantep ilinin Nizip ilçesidir. Ağaç taç yapısı büyük ve kuvvetlidir. Meyveleri yağ bakımından oldukça zengin olduğundan dolayı yağlık olarak değerlendirilir. Meyveler irili ufaklı olarak teşekkül ettiğinden dolayı, sofralık olarak sadece iri meyveler değerlendirilebilir. Bu da sofralık olarak değerlendirme verimini düşürmektedir.

Silifke Yağlık

Mersin ili orijinlidir. Bölgemizde ürünleri yağlık olarak değerlendirilmekle beraber yeşil sofralık ve siyah sofralık olarak da değerlendirilebilmektedir. Verimi yüksektir. Periyodisite gösterir. Geniş ve yüksek taç oluşturur. Zeytin sineği ve halkalı lekeye karşı hassastır. Enstitümüzde yağ oranı yüksek klonları ile genetik kaynak olarak muhafaza altına alınmıştır.

Adres	: P.K. 27 Erdemli-Mersin
Web	: www.alata.gov.tr
E-Posta	: alata@alata.gov.tr
Santral	: 0 324 518 00 52
Belgegeçer	: 0 324 518 00 80

T.C.
GIDA, TARIM ve HAYVANCILIK BAKANLIĞI
Tarımsal Araştırmalar ve Politikalar Genel Müdürlüğü
Alata Bahçe Kültürleri Araştırma İstasyonu
Erdemli-Mersin

MERSİN YÖRESİNE UYGUN ZEYTİN
ÇEŞİTLERİ ve ÖZELLİKLERİ

Cengiz TÜRKAY
Ziraat Yüksek Mühendisi

Erdemli-2012